

مراحل انجام کار ثبت اختراع

توجه: تسلیم اظهارنامه اختراع تنها از طریق الکترونیکی امکان پذیر بوده و متقاضیان ثبت اختراع می توانند از طریق این آدرس <http://ip.ssaa.ir/Patent/New.aspx> اظهار نامه خود را تسلیم اداره اختراع نمایند.

ثبت اظهارنامه اختراع

توجه: دقت شود که اظهارنامه ثبت اختراع تکمیل شود و چه بسا اختراعاتی به اشتباه در قسمت اظهارنامه طرح صنعتی تکمیل و ارسال شده است و متقاضی را با مشکل مواجه نموده است.

۱- منتظر دریافت پیام کوتاه پس از ثبت اظهارنامه باشید.

توجه در صورتیکه بعد از تسلیم اظهارنامه و ضامم آن پیامکی ارسال نشود به ظن قوی شماره تلفن همراه اعلامی به غلط تایپ شده است.

۲- بررسی مقدماتی

الف) عدم تکمیل بودن مدارک و ضامم اظهارنامه و ضرورت اصلاح و تکمیل

ب) تکمیل بودن

۲-الف: پس از بررسی ابتدایی اظهارنامه و ضامم آن از نظر شکلی و ماهوی در صورتیکه اظهارنامه و ضامم آن اعم از توصیف و ادعا و خلاصه و نقشه مطابق مقررات قانون و آئین نامه اجرایی آن تنظیم نشده باشد کارشناس مطابق مقررات مبادرت به صدور اخطار رفع نقص می نماید و اخطار رفع نقص در فضای مجازی از طریق گزینه پیگیری اظهارنامه و خلاصه پرونده قابل رویت است. متقاضی ظرف ۳۰ روز مهلت دارد تا نسبت به اصلاح یا تکمیل مدارک و ضامم اقدام نماید در غیر اینصورت اظهارنامه باطل و کان لم یکن تلقی می گردد.

پس از تکمیل و اصلاح اظهارنامه و ضامم آن متقاضی باید با درخواست پاسخ به اخطار رفع نقص در قسمت خدمات الکترونیک - ثبت انواع درخواست (رفع نقص، پرداخت حق الثبت، افساط، انتقال و...)، درخواست مورد نظر (درخواست رفع نقص) را تکمیل و با ضمیمه کردن ضامم آن را از طریق سامانه ارسال نماید.

نکته: در صورتیکه متقاضی در ظرف موعد ۳۰ روزه قادر به تکمیل مدارک و ضامم نباشد می تواند با ذکر دلایل درخواست یکبار تمدید مهلت را از مرجع ثبت بنماید و مرجع ثبت می تواند فقط برای یکبار با درخواست

وی موافقت نماید و متقاضی میتواند با ورود به سامانه مالکیت معنوی و ثبت انواع درخواست (رفع نقص، پرداخت حق الثبت، اقساط، انتقال و ...) گزینه درخواست استمهال رفع نقص را انتخاب و تکمیل نماید.

۲-ب) تکمیل بودن مدارک و ضمائ اظهارنامه (توصیف ادعا خلاصه نقشه)

در صورتیکه اظهارنامه و ضمائ آن تکمیل باشد و مطابق قانون و آئین نامه تنظیم شده باشد در صورت اختراع پذیری (قابلیت ثبت اختراع) کارشناس بر پایه کلیه واژه های استنباطی از ادعا و توصیف و خلاصه، اختراع مورد نظر را در سیستم جستجو نموده و در صورتیکه اختراعاتی مشابه اختراع مورد ادعا در سیستم (بانک اطلاعات داده) اداره اختراع مشاهده نماید طی ابلاغیه وجود اختراعات مشابه به متقاضی اعلام و از متقاضی دعوت می کند تا برای رویت پرونده های مشابه و سابقه اختراعات پیشین به اداره مراجعه نماید و متقاضی پس از مراجعه به اداره اختراع و رویت سوابق اختراع در صورتیکه اختراع خود را مشابه اختراعات سابق بداند برای اختراع وی مطابق بند ۵ ماده ۴ قانون ثبت اختراعات و علائم تجاری و... مصوب ۱۳۸۶ اخطار رد اختراع صادر می شود و در صورتیکه متقاضی دانش فنی مورد ادعا و سوابق قبلی را تحلیل نماید و بصورت مستدل جدید بودن و گام های ابتکاری و مزایای اختراع خود را نسبت به اختراعات پیشین بیان نماید و این مقایسه مورد قبول کارشناس قرار گیرد، کارشناس رسیدگی کننده مطابق ماده ۲۸ آئین نامه برای احراز شرایط ماهوی ثبت اختراع (جدید بودن، گام ابتکاری و کاربرد صنعتی) پس از تکمیل درخواست تقاضا نامه بررسی ماهوی ثبت اختراع مبادرت به استعلام از مراجع ذیصلاح بررسی می نماید و متقاضی در پاسخ می تواند با مراجعه به پورتال مالکیت معنوی (اختراع) بخش ثبت انواع درخواست (رفع نقص، پرداخت حق الثبت، اقساط، انتقال و ...) در قسمت لیست درخواست ها، تقاضا نامه بررسی ماهوی ثبت اختراع را تکمیل و مرجع یا مراجعی که می توانند اختراع وی را مورد ارزیابی قرار دهند را معرفی و درج نماید و اداره اختراع در صورتیکه مرجع اعلامی را صالح برای رسیدگی تشخیص دهد یک نسخه از استعلام و ضمائ اظهارنامه اختراع را به مرجع ذیصلاح برای (در صورتیکه در سامانه اختراع تعریف شده باشد و سامانه دریافت این نامه ها را به اداره اختراع اعلام نموده باشد) اظهار نظر و بررسی ماهوی ارسال می نماید و پاسخ استعلام نیز غالبا از طریق این سامانه دریافت می شود و در صورتیکه مرجع بررسی برای اختراع در سامانه تعریف نشده باشد یک نسخه از استعلام اختراع در فضای مجازی قرار گرفته که از طریق گزینه پیگیری اظهارنامه و خلاصه پرونده قابل رویت میباشد. متقاضی آنرا بصورت فیزیکی و به همراه یک نسخه از ضمائ اظهارنامه به مرجع بررسی تحویل خواهد داد و پس از وصول پاسخ نامه استعلام آنرا طی ثبت درخواست/رفع نقص اختراع (اعلام وصول پاسخ بررسی ماهوی) از طریق سامانه الکترونیکی ثبت اختراع ارسال می نماید.

در صورتیکه مرجع ذیصلاح پس از بررسی، اختراع را از نظر (جدید بودن، گام ابتکاری و کاربرد صنعتی) تایید نماید مرجع ثبت طی اعلامیه (تصمیم مرجع ثبت مبنی بر اعطای گواهی نامه اختراع موضوع ماده ۳۰ آئین نامه و همچنین مبلغ مورد نیاز ثبت) این موضوع را در فضای مجازی قرار داده که از طریق گزینه پیگیری اظهارنامه و خلاصه پرونده قابل رویت میباشد. متقاضی باید ظرف ۳۰ روز از تاریخ اعلامیه نسبت به پرداخت هزینه اقدام و با ورود به سامانه ثبت اختراع، گزینه ثبت درخواست/رفع نقص تصویر رسید هزینه پرداخت

شده را ارسال و بصورت حضوری برای مابقی اقدامات که صدور آگهی میباشد تشریف بیاورند. ضمناً لازم به ذکر است در صورتیکه متقاضی در ظرف موعد مقرر فوق بنا به دلایلی قادر به پرداخت هزینه فوق نباشد با بیان و ذکر دلایل و درخواست استمهال می تواند یکبار درخواست تمدید مهلت نماید.

فرآیند ثبت اختراع

در حقوق مرتبط با مالکیت معنوی شرط استفاده از این دسته حقوق منوط به ثبت آن در مرجع متولی ثبت است و در صورتیکه اظهارنامه اختراع به مرجع ثبت تسلیم نشود حقوقی ایجاد نمی شود و ثبت اختراع مستلزم تسلیم اظهارنامه به مرجع ثبت است و در صورتیکه مخترع یا مالک اختراع قبل از تسلیم اظهارنامه و ثبت آن به نحوی از انحاء آنرا افشاء نماید اعم از اینکه اختراع مورد نظر را بصورت کتبی در قالب کتاب و مقاله و... منتشر نماید یا از طریق شفاهی، مصاحبه و شرکت در نمایشگاههای داخلی و بین المللی آنرا در معرض دید عمومی قرار دهد به منزله این است که با علم و اطلاع اقدام به افشاء آن در نزد عموم نموده و به نوعی در جهت عمومی سازی و وارد کردن این اختراع به حوزه قلمرو عمومی مالکیت اقدام کرده است و در صورتیکه متقاضی در مهلت ارفاقی (مهلت ۶ ماهه پس از افشاء، موضوع بنده ماده ۴ قانون) نیز مبادرت به تسلیم اظهارنامه اختراع ننماید حق اختراع برای وی از دست رفته محسوب می شود بدین ترتیب کسانی که خواهان استفاده از نظام انحصارات ثبت اختراعات هستند ابتدا به ساکن باید این حق را به ثبت برسانند و معمولاً پس از ثبت اختراع است که مخترع (مالکان اختراع) می توانند علیه نقض کننده حق اختراع یا علیه هر شخصی که بدون اجازه او بهره برداریهای مندرج در بند الف ماده ۱۵ قانون ثبت اختراعات مصوب ۱۳۸۶ اعم از ساخت، صادرات و عرضه برای فروش، فروش و استفاده از فرآورده را انجام می دهند به دادگاه شکایت کنند.

نحوه و شرایط و زمان مناسب تسلیم اظهارنامه اختراع

برطبق ماده ۲ آئین نامه اجرایی قانون ثبت اختراعات، طرحهای صنعتی و علائم تجاری مصوب ۱۳۸۶، ثبت اختراع مستلزم تسلیم اظهارنامه به مرجع ثبت است و بنابر قاعده (سیستم اولین ثبت یا اختراع FIRS TO FILE) هرکسی زودتر اظهارنامه خود را تسلیم اداره اختراع نماید حق ثبت اختراع را خواهد داشت و تاریخ و زمان تسلیم اظهارنامه معیار اولویت و تقدم او نسبت به سایرین محسوب می شود و بنابر اصل "اولین تسلیم کننده اظهارنامه" شما اولین متقاضی و ثبت کننده اختراع محسوب می شوید و کسی که مدعی خلاف این اصل باشد باید دلیل و مدرک و بینه ارائه نماید تا خلاف آنرا اثبات نماید.

و مهمتر اینکه تسلیم اظهارنامه مقدم در صورت احراز شرایط و جمع بودن شرایط خاص حائز اهمیت بوده و عجله در تسلیم اظهارنامه بدون ارائه توصیف و نقشه و ادعاهای گویا و کامل نمی تواند منشاء اثر لازم و موثر باشد و چه بسا اختراعاتی که با سرعت تسلیم می شود فاقد شرایط یا پختگی لازم برای استفاده از قاعده تسلیم اظهارنامه مقدم باشد و یا اینکه شما در آینده خواستار تغییرات کلی در اختراعات خود باشید و این امر شما را با محدودیتهایی مواجه خواهد کرد و ممکن است توفیق تجاری شما را در آینده دچار خدشه کند،

بنابراین مشورت با افراد مطلع و با تجربه در این زمینه، راجع به زمان مناسب برای تسلیم اظهارنامه بسیار راهگشا و اثرگذار خواهد بود

زبان و تعداد نسخ اظهارنامه

اظهارنامه ثبت اختراع باید بصورت الکترونیکی و در فرم مخصوص به آدرس (<http://ip.ssaa.ir/Patent/New.aspx>) و به زبان فارسی تنظیم شود.

محتویات و مندرجات اظهارنامه اختراع

بنابر ماده ۵ آئین نامه اجرایی قانون ثبت اختراعات اظهارنامه ثبت اختراع باید حاوی نکات زیر باشد:

۱- اسم، شماره ملی، نشانی، کدپستی، تابعیت و سمت متقاضی و در صورتیکه متقاضی شخص حقوقی است ذکر نام، نوع فعالیت، اقامتگاه، محل و شماره ثبت، تابعیت، مرکز اصلی و عنداللزوم هرگونه شناسه دیگر آن الزامی است.

۲- اسم، شماره ملی، نشانی، کدپستی نماینده قانونی متقاضی در صورت وجود

۳- اسم، اقامتگاه و کدپستی شخص یا اشخاصی که صلاحیت دریافت ابلاغ ها در ایران را دارند در صورتیکه متقاضی مقیم ایران نباشد.

در بند ۳ در صورتیکه متقاضی مقیم ایران نباشد و بنابر حق تقدم مقرر در کنوانسیون پاریس درخواست ثبت اختراع خود را ایران بنماید باید اسم، اقامتگاه و کدپستی شخص یا اشخاصی که صلاحیت دریافت ابلاغ ها را در ایران دارند اعلام نمایند تا تصمیمات اداره در زمان مقتضی به آنها ابلاغ گردد و پرونده معطل نماند (این بند باید توسط اشخاص غیر ایرانی تکمیل شود و برای متقاضیان ایرانی که ابتدا به ساکن در ایران تقاضای ثبت اختراع می کنند پر کردن این بند الزامی نیست).

۴- اسم، نشانی و شغل مخترع در صورتیکه متقاضی شخص مخترع نباشد.

مخترع شخصی است که اختراع حاصل تلاش فکری و ذهنی اوست و حقوق اختراع ثبت شده منحصراً به او تعلق دارد اما در بسیاری از مواقع مخترعین بر طبق قرارداد استخدام یا کار معین و یا قراردادهایی از این قبیل اختراع را به دستور و سفارش کارفرما انجام می دهند و بر طبق قرارداد فیما بین تمام یا قسمتی از حقوق مادی آن متعلق به کارفرما یا بنگاه و شرکتی است که وی را استخدام کرده است ولیکن نام مخترع (حقوق معنوی) وی محفوظ است و نام وی باید در اختراع ذکر شود. بنابراین در صورتیکه مخترع غیر از مالک باشد باید این بند تکمیل شود و نکته دیگر اینکه در صورتیکه افرادی به صورت مشترک اختراعی کرده باشند حقوق ناشی از اختراع مشترکاً به آنان تعلق می گیرد و در صورت تعدد متقاضیان ثبت اختراع به درخواست آنها میزان سهم

هریک در گواهی نامه اختراع به تفکیک قید خواهد شد در غیراینصورت حقوق ناشی از اختراع بالسویه خواهد بود.

۵- عنوان اختراع به نحوی که اختراع ادعایی را مشخص سازد و مشتمل بر کلماتی مثل «بهتر» و غیره نبوده و ترجیحاً بین ۳ تا ۱۰ کلمه باشد.

در کشورهای مختلف و خصوصاً کشور ما جستجوی بسیاری از اختراعات در بانکهای اطلاعاتی بنابر کلید واژه های عنوان اختراع انجام می پذیرد و بنابراین دارای اهمیت بسیاری برای ادارات اختراع و کارشناسان و استفاده کنندگان از اختراع می باشد و بدین ترتیب عنوان اعلامی باید در عین اختصار، گویا و مبین ویژگی های فنی اختراع باشد تا علاوه بر قابلیت جستجوی بهتر سوابق پیشین، موجب شود سایر افراد از اختراع مذکور مطلع شده و بالتبع در صورت نیاز قراردادهای لازم را برای خرید و اجازه استفاده با مخترع (مالک اختراع) منعقد کنند و نکته دیگر اینکه این کلیدواژه ها نباید توصیفی و رنگ و صبغه تبلیغاتی داشته باشند و از درج عباراتی مثل بهتر، بهترین، عالیترین، زیباترین و فنی ترین خودداری شود (ترجیحاً عنوان اختراع صحیح به زبان انگلیسی نیز درج شود).

۶- تاریخ، محل و شماره اظهارنامه یا گواهی نامه اختراع در خارج، در صورت درخواست حق تقدم

بنابه ماده ۹ قانون ثبت اختراعات مصوب ۱۳۸۶ متقاضی می تواند همراه با اظهارنامه خود، طی اعلامیه ای حق تقدم مقرر در کنوانسیون پاریس برای حمایت از مالکیت معنوی مورخ ۱۲۶۱ هجری شمسی (۲۰ مارس ۱۸۸۳) و اصلاحات بعدی آن را درخواست نماید. حق تقدم می تواند براساس یک یا چند اظهارنامه ملی یا منطقه ای یا بین المللی باشد که در هر کشور یا برای هر کشور عضو کنوانسیون مذکور تسلیم شده است و با پذیرش درخواست حق تقدم حمایتهای مذکور در کنوانسیون پاریس شامل آن خواهد بود.

کنوانسیون پاریس بر ۳ اصل

۱- رفتار ملی (NATIONAL TREATMENT)

۲- اصل استقلال (INDIPENDENT)

۳- اصل حق تقدم (PRIORITY) ، استوار است.

بنابر قاعده حق تقدم PROIRITY متقاضی ثبت اختراع از تاریخ تسلیم اظهارنامه یک سال حق تقدم خواهد داشت که برای ثبت اختراع به کشورهای دیگر عضو کنوانسیون پاریس مراجعه و تقاضای ثبت اختراع بنماید و اگر در این اثنا اظهارنامه دیگری توسط اتباع سایر کشورها یا همان کشور، تسلیم اداره ملی ثبت اختراع آن کشور شود، شخصی که زودتر از سایرین اظهارنامه خود را در اداره ملی یکی از کشورهای عضو کنوانسیون پاریس تسلیم وفایل نموده بردیگران مقدم است و اگر در این فاصله زمانی یک سال (حتی آخرین روز ۱۲ ماهه حق تقدم) به آن اداره ملی برای ثبت اختراع مراجعه کند نسبت به سایرین که بعد از تاریخ تسلیم اظهارنامه

مقدم در کشور مبدا اظهارنامه تسلیم نموده اند حق تقدم خواهد داشت (رعایت این بند بیشتر مشمول اختراعاتی است که از طرف اشخاص متقاضی غیر ایرانی بر طبق کنوانسیون پاریس تقاضا می شود است).

۷- اطلاعات مربوط به اظهارنامه اصلی در صورت تکمیلی بودن اختراع

بنا بر ماده ۲۵ آئین نامه اجرایی قانون ثبت اختراعات مصوب ۱۳۸۶ توسعه، بهبود یک اختراع می تواند موضوع اظهارنامه تکمیلی قرار گیرد مشروط بر اینکه مکمل و مبین همان اختراعی باشد که در اظهارنامه اصلی ادعا شده است در این صورت، شماره و تاریخ اظهارنامه اصلی در اظهارنامه تکمیلی ذکر می گردد.

در بند ۴ ماده یک کنوانسیون پاریس عنوان اختراع تکمیلی یا بهبود یافته (IMPROVEMENT OF PATENT) نیز بکار گرفته شده است و در ماده ۲۵ آئین نامه نیز به این امر اشاره شده است و صدور گواهی نامه اختراع تکمیلی تابع همان مقرراتی خواهد بود که برای گواهی نامه اصلی تعیین شده است و همچنین برابر ماده ۹ آیین نامه اجرایی اظهارنامه تقسیمی باید دارای الزامات اظهارنامه اصلی بوده و در تسلیم آن نکات زیر رعایت گردد:

۱. شماره و تاریخ اظهارنامه اولیه
۲. در صورت درخواست حق تقدم از سوی متقاضی، ذکر شماره و تاریخ اظهارنامه نخستین، همراه با محل حق تقدم
۳. اصلاح توصیف، ادعا، نقشه و خلاصه توصیف مذکور در اظهارنامه اصلی
۴. مدارک مربوط به پرداخت هزینه اظهارنامه های تقسیمی
۵. تبصره: در صورت ادعای حق تقدم های متعدد برای اظهارنامه اصلی، متقاضی اظهارنامه تقسیمی می تواند از حق تقدم یا حق تقدم هایی که از نظر موضوعی مرتبط با آن اظهارنامه تقسیمی باشد، استفاده کند.

۸- تعداد صفحات توصیف، ادعا، خلاصه توصیف اختراع و نقشه ها، بر طبق بند ۴ ماده ۱۷ آئین نامه اجرایی قانون ثبت اختراع مصوب ۱۳۸۶:

شماره گذاری صفحات باید به عدد فارسی و به نحوی باشد که شروع قسمت توصیف اختراع با شماره یک آغاز و به ترتیب تا پایان ادعاها و خلاصه اختراع شماره گذاری شود چنانچه اظهارنامه همراه با نقشه نمودار و جدول باشد ابتدای آنها باید با شماره های جدید از یک شماره گذاری شوند.

۹- تعیین طبقه اختراع بر اساس طبقه بندی بین المللی اختراعات، یکی از راهکارهای بازیابی و جستجو در سیستم اختراعات، استفاده از سیستم طبقه بندی و دسته بندی اختراعات با توجه به حوزه های مختلف تکنولوژیکی است و برای جستجو و بازیابی اختراعات، علاوه بر سیستم جستجو بر طبق کلیدواژه (KEYWORD) سیستم دیگری که مبتنی بر موضوع ثبت اختراع (PATENT SUBJECT MATTER) است موجود می باشد و

فرآیند جستجوی اختراعات در سیستم طبقه بندی، شکل تکامل یافته سیستم های پیشین است و تضمین و امنیت آن بیشتر از سیستم کلیدواژه است، در ابتدا کشورهای اروپایی بین خود پایه و مبنای ایجاد یک سیستم واحد و متحدالشکل طبقه بندی بین المللی اختراعات را پایه ریزی کرده اند که مبتنی بر سیستم سلسه مراتبی (Hierarchical) است که براساس بخش، زیربخش، گروه و زیرگروه، حوزه های مختلف تکنولوژی بصورت سلسله مراتبی طبقه بندی می شود و این امر براساس موافقتنامه استراسبورگ که در سال ۱۹۷۱ میلادی به تصویب رسیده و پایه و سنگ بنای سیستم طبقه بندی بین المللی (IPC) است انجام می شود و علیرغم اینکه کشورهای زیادی عضو این موافقتنامه نیستند ولیکن در عمل از این سیستم واحد بین المللی برای طبقه بندی اختراعات تبعیت می کنند و برای اطلاعات بیشتر می توانید به آدرس اینترنتی WWW.WIPO.INT/WIPOGOLD/EN بخش IPC مراجعه کنید.

منبع:

<http://iripo.ssaa.ir>